

ข้อค้นพบสำคัญและข้อเสนอแนะ

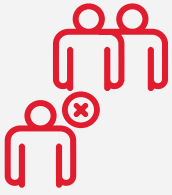
หลักฐานของความเชื่อมโยงระหว่างความพิการและการค้ามนุษย์

- แม้การศึกษาเรื่องคนพิการที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จะมีจำนวนไม่มากนัก แต่ข้อมูลที่พบแสดงให้เห็นว่าความพิการอาจส่งผลให้บุคคลหนึ่งมีความเสี่ยงสูงต่อการค้ามนุษย์
- มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาผลกระทบของการค้ามนุษย์ต่อสุขภาพกายและใจ งานวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มักประสบกับการล่วงละเมิดทางกาย ทางเพศ และทางจิตใจ ตลอดจนอาการบาดเจ็บจากการทำงาน และขาดแคลนโอกาสในการรักษาพยาบาล สิ่งเหล่านี้อาจนำไปสู่ความพิการได้ในเวลาต่อมา โดยเฉพาะเมื่อผู้เสียหายไม่ได้รับการดูแล
- การได้มาซึ่งจำนวนทั้งหมดของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นคนพิการในภูมิภาคอาเซียนเป็นเรื่องยาก โดยมีสองอุปสรรคสำคัญ ได้แก่ ความท้าทายในการคัดแยกผู้เสียหายที่เป็นคนพิการ และข้อมูลที่มีนั้นไม่ได้มีการจำแนกประเภทตามลักษณะของความพิการอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์และกลุ่มคนที่ทำงานด้านความพิการขาดแคลนความเชื่อมโยงในการทำงานระหว่างกันอีกด้วย

รูปแบบของการค้ามนุษย์

- คนพิการเผชิญกับการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบ ขณะที่ผู้หญิงและเด็กผู้หญิงที่มีความพิการทางสติปัญญา ทางพัฒนาการหรือการเรียนรู้ และทางจิตสังคม (สุขภาพจิต) มีความเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์เพื่อค้าประเวณีมากเป็นพิเศษ การศึกษาพบว่าการค้ามนุษย์ในบุคคลที่มีความพิการมักมีคนในครอบครัวเป็นผู้ก่อเหตุ
- แรงงานข้ามชาติที่ถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศหรือทางแรงงาน มักประสบกับความรุนแรงทางกาย จิตใจ และทางเพศ หรือมีสภาพการทำงานที่อันตรายหรือเป็นภัยต่อสุขภาพ ทำให้มีบาดแผล อาการเจ็บป่วย หรือบาดเจ็บทางจิตใจซึ่งอาจนำไปสู่ความพิการได้ ผลกระทบทางจิตใจของการค้ามนุษย์ยิ่งเลวร้ายลงไปอีกเนื่องจากความท้าทายในการเข้าถึงบริการดูแลสุขภาพจิต และการตีตราที่มากับประเด็นปัญหาสุขภาพจิตในภูมิภาคนี้

ความเปราะบาง/ความเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์

- คนพิการและครอบครัวมีความยากจนมากกว่า ซึ่งสัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์อย่างมาก
- ข้อจำกัดในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพหมายความว่าคนพิการอาจไม่มีทักษะและความรู้ในการตัดสินใจว่าตนตกอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกแสวงหาประโยชน์หรือไม่ จึงอาจเสี่ยงต่อการถูกผู้ค้ามนุษย์ล่อลวงโดยให้สัญญาว่าจะหางานให้ทำมากกว่าคนทั่วไป ทั้งยังอาจไม่ตระหนักถึงสิทธิของตนเองเท่าที่ควร ซึ่งรวมถึงสิทธิทางเพศและสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ ยิ่งไปกว่านั้น การขาดแคลนข้อมูลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่เข้าถึงได้และเข้าใจได้ง่ายสำหรับคนพิการโดยเฉพาะยิ่งทำให้ปัญหาข้างต้นเลวร้ายลงไปอีก
- คนพิการมักมีทางเลือกน้อยกว่าในการหางานที่เหมาะสม (decent work) หรืออาจประสบการเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน ซึ่งทำให้ปัญหาความยากจนแย่ลง และทำให้คนกลุ่มนี้เสี่ยงต่อการถูกผู้ค้ามนุษย์ล่อลวงโดยให้สัญญาว่าจะหางานให้ทำ
- เพศสภาพและอายุเป็นปัจจัยที่ทำให้คนพิการเผชิญความเสี่ยงต่อรูปแบบการค้ามนุษย์ที่แตกต่างกัน
- บุคคลที่มีความบกพร่องบางลักษณะอาจเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ที่มากกว่า และบุคคลที่มีความพิการทางสติปัญญาหรือทางการเรียนรู้ และความพิการทางจิตสังคมดูเหมือนจะเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางสูงที่สุดกลุ่มหนึ่ง

กฎหมายและข้อบังคับที่คุ้มครองคนพิการ

- อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และไทยต่างให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ (United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities, UNCRPD) และผ่านกฎหมายแห่งชาติว่าด้วยความพิการซึ่งกำหนดสิทธิและการคุ้มครองแก่คนพิการ แม้ว่าการอนุวัติสิทธิเหล่านี้เป็นอย่างดียังคงเป็นข้อท้าทายอยู่
- กฎหมายว่าด้วยการค้ามนุษย์ของทั้งสามประเทศยอมรับเป็นนัยว่าคนพิการเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์
- กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ และกฎหมายคุ้มครองสตรีและเด็กจากความรุนแรง การล่วงละเมิดและการแสวงหาประโยชน์ ได้ให้การคุ้มครองเพิ่มเติม รวมถึงบทบัญญัติที่เอื้อต่อการดำเนินคดี

อุปสรรคต่อการเข้าถึงบริการ

- กระบวนการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ดำเนินการอยู่มีโอกาสมากที่จะเกิดความผิดพลาดในการคัดแยกคนพิการจำนวนมาก และหากคนกลุ่มนี้ไม่ได้รับการคัดแยกอย่างเป็นทางการ จะส่งผลให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ อย่างเต็มรูปแบบ ที่มีให้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามไปด้วย
- ผู้ให้บริการทั้งภาครัฐและจากองค์กรพัฒนาเอกชนต่างเผชิญปัญหาเรื่องงบประมาณ และการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ และยังมีศักยภาพจำกัดในการตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของคนพิการ การให้การดูแลทางจิตวิทยาและทางจิตเวช ตลอดจนการดูแลเด็กพิการถือเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง ทั้งยังมีความท้าทายในการดูแลสุขภาพกายและใจในระยะยาว โดยเฉพาะในพื้นที่นอกเมืองใหญ่ ๆ อีกด้วย
- การกลับคืนสู่สังคมของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นคนพิการเป็นเรื่องท้าทายมากหากคนในครอบครัวมีส่วนรู้เห็นในการค้ามนุษย์นั้น ทั้งยังมีความเสี่ยงที่จะถูกค้า

มนุษย์ช้าสูงมากเมื่อไม่มีการแก้ไขปัจจัยขับเคลื่อนพื้นฐานอื่น ๆ อาทิ ความยากจน การขาดแคลนการศึกษา และมีปัญหาโอกาสในการจ้างงานและการหาเลี้ยงชีพอย่างจำกัด

- ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นคนพิการต้องเผชิญกับความท้าทายมากมายในการเข้าถึงความยุติธรรม รวมถึงการขาดแคลนการเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายและการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล (reasonable accommodation) ตลอดจนความท้าทายในการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำคัญของรายงานฉบับนี้ ได้แก่:

- เพิ่มการตระหนักรู้เรื่องการค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์ในกลุ่มคนพิการ
- จัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด่านหน้าในการสร้างความเข้าใจเรื่องการค้ามนุษย์และแสวงหาประโยชน์จากคนพิการ รวมถึงการให้บริการที่เข้าถึงได้และครอบคลุมทางสังคมที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของคนกลุ่มนี้
- รวมการใช้ชุดคำถามแบบสั้นเรื่องความพิการฉบับปรับปรุงของกลุ่มวอชิงตัน (Washington Group Short Set of Questions on Functioning – Enhanced) หรือชุดคำถามความพิการของเด็ก (Child Functioning Module) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยกลุ่มวอชิงตัน (Washington Group) และองค์การยูนิเซฟ (UNICEF) ไว้ในกระบวนการคัดกรองและคัดแยก เพื่อปรับปรุงการคัดแยกความพิการและเพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องความพิการได้
- เสริมสร้างการให้บริการสนับสนุนทางด้านจิตวิทยา จิตเวช และจิตสังคม รวมถึงผ่านบริการสาธารณสุขทางไกลและตัวเลือกการให้บริการในชุมชน
- จัดให้มีการให้ความช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผลในทุกขั้นตอนของกระบวนการดำเนินคดี ตั้งแต่การสืบสวนสอบสวนไปจนถึงการตัดสินโทษ
- หนุนเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในภูมิภาค ว่าด้วยการป้องกัน การคุ้มครอง และการดำเนินคดี

